

HE 191/2010 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi luopumiseläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi luopumiseläkelakia siten, että luopumiseläkkeelle jäänyt maatalousyrittäjä, joka eläkkeen saamiseksi on aikanaan antanut luopumiseläkeläissa tarkoitetun maataloustuotannosta luopumissitoumuksen ja pellon myyntirajoitussitoumuksen, voisi luovuttaa tai vuokrata sitoumuksenalaista peltomaata ilman rajoituksia. Eläkkeensaajien antamat sitoumukset ovat olleet voimassa jo vähintään 17 vuotta. Eläkkeensaajan maataloustuotannosta luopumissitoumus jäisi edelleen voimaan. Ehdotettu muutos antaisi eläkkeensaajalle mahdollisuuden luovuttaa luopumiseläketilan pellot ja sen lisäksi itse käyttää sitoumuksenalaista peltoa muuhun tarkoitukseen kuin maatalouden harjoittamiseen omaan tai yhteiseen lukuun ilman, että toimenpide tai toiminta vaikuttaisi luopumiseläkkeen maksamiseen. Lain tavoitteet on pääosin jo saavutettu sekä aikaisempien luovutusten että edellä tarkoitettujen sitoumusten avulla.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Luopumiseläkelain mukaiset sitoumukset

Luopumiseläkelain (16/1974) nojalla on myönnetty luopumiseläke vuosina 1974—1992 viljelijöille, jotka maatalouden rakenteen parantamiseksi luopuivat pysyvästi maatalouden harjoittamisesta. Luopumiseläkelain 1 §:n mukaan luopumisen on katsottu tapahtuneen maatalouden rakenteen parantamiseksi, jos se on edistänyt jatkamiskelpoisten maatilojen muodostumista tai jos sen seurauksena maataloustuotannosta on poistunut peltoa.

Antamassaan sitoumuksessa, joka koskee maataloustuotannosta luopumista ja pellon myyntirajoitusta, luopuja on sitoutunut olemaan käyttämättä tai vuokraamatta maatalon peltoja tai talousrakennuksia maataloustuotantoon. Samoin hän on sitoutunut olemaan luovuttamatta peltoa muille kuin maa- ja metsätalousministeriölle, yksityiselle viljelijälle lisäalueeksi jatkamiskelpoiseen maatalaan, tulevalle tilanpidonjatkajalle lisäalueeksi tämän vanhempien jatkamiskelpoiseen maatalaan, ympäristöministeriölle luonnonsuojelun alalle tai ammattikasvatushallitukselle alan opetuksen harjoitusalueeksi. Luopumiseläkkeen maksaminen jatkuu vähennettynä vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen eläkkeensaajan kuolemaan saakka niin kauan, kuin eläkkeen saamisen edellytykset luopumisen kohteena olevalla maatilalla täyttyvät ja annettujen sitoumusten velvoitteita noudatetaan.

Luopumiseläkelakia on muutettu vuoden 1992 jälkeen lieventämällä alkuperäisiä eläkkeen myöntämisen perusteena olleita sitoumusvelvoitteita. Metsä- ja joutomaata koskevia myyntirajoitussitoumuksia lievennettiin 1 päivänä tammikuuta 1993 voimaan tulleella lailla 1337/1992. Luopumiseläkelain 13 §:n 1 momentin mukaan sitoumuksen laiminlyöntinä ei pidetä metsä- ja joutomaata koskevan myyntirajoitussitoumuksen alaisen maan luovuttamista eikä metsityssitoumuks-

sen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen alaisen metsitetyn maan luovuttamista.

Lailla 366/1997 lievennettiin lisäksi vuoden 1997 alusta maataloustuotannosta luopumissitoumuksen ja pellon myyntirajoitussitoumuksen alaisen maan luovuttamista siten, että sitoumuksen vastaisena luovutuksena ei enää pidetä sitoumuksen alaisen maan luovuttamista tai vuokraamista vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella lisäalueeksi päätoimisesti maataloutta harjoittavalle lähialueen viljelijälle, joka sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään hänelle siirtyvää aluetta vähintään viiden vuoden ajan. Samalla sallittiin sitoumuksenalaisen alueen luovuttaminen käytettäväksi luonnonsuojelulaisissa tarkoitettuna luonnonsuojelu- tai maisema-alueena. Vuonna 2002 voimaan tullessa laissa 226/2002 luopumiseläkelakia muutettiin siten, että edellä mainittujen sallittujen lisäalueluovutusten ehtoja lievennettiin muuttamalla lisäalueluovutuksensaajan maatalouden harjoittamista koskevaa ehtoa siten, että häneltä edellytettiin pakollista maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaista vakuutusta, nykyisin maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaista vakuutusta, mutta hänen ei tarvitse harjoittaa maataloutta päätoimisesti.

Edellä tarkoitettujen sitoumuksenalaisen peltojen luovutusten seurauksena täysi luopumiseläke muuttuu vähennytyksi. Suurin osa sitoumuksenalaisista peltoja koskevista toimenpiteistä on kuitenkin tehty vasta sen jälkeen, kun eläke on jo muuttunut vähennytyksi luopumiseläkkeen saajalle myönnetyn kansaneläkkeen takia tai siksi, että luopumiseläkkeen saaja on täyttänyt 65 vuotta. Jos luopumiseläke on jo ollut vähennettynä maksussa, ei sitoumuksenalaisen pellon luovutus siten ole vaikuttanut eläkkeen määrään.

Vuoden 2006 alusta voimaan tulleella lailla 1007/2005 muutettiin luopumiseläkelain 13 §:n 1 momenttia siten, että eläkkeensaaja voi ilman seuraamuksia luovuttaa viljelykunnossa olevan peltoalueen omistusoikeuden edellyttäen, että hän pidättää itselleen elinikäisen hallintaoikeuden alueeseen ja noudattaa edelleen maataloustuotannosta luopumissitoumuksen ehtoja. Samassa yhteydessä

mainittua lainkohtaa muutettiin myös siten, että kuolinpesän osakkaat voivat tietyin edellytyksin jakaa kuolinpesään kuuluvan luopumiseläketilan perinnönjaossa ilman, että jaolla on vaikutusta luopumiseläkettä saavan kuolinpesän osakkaan eläkkeeseen.

Viimeksi luopumiseläkelain 13 §:n 1 momenttia on muutettu 1 päivänä tammikuuta 2008 voimaan tulleella lailla (992/2007). Lainmuutoksen jälkeen luovutusrajoitukset eivät enää koske sellaisia myyntirajoitussitoumuksen alaisia maita, jotka ovat olleet pitkään viljelemättä ja joiden voidaan arvioida luontaisesti poistuneen pysyvästi maataloustuotannosta lain tavoitteiden mukaisesti. Tämä koskee kuitenkin vain tilannetta, jossa pelto on ollut yhtäjaksoisesti viljelemättä vähintään 15 vuotta sitoumuksen antamisesta lukien siten, ettei aluetta voida enää pitää peltona.

Olosuhteiden muuttuminen luopumiseläkkeen myöntämisen jälkeen

Viimeiset luopumiseläkelain mukaiset eläkkeet on myönnetty ja niihin liittyvät sitoumukset annettu vuonna 1992. Syyskuussa vuonna 2010 maksussa oli 16 994 luopumiseläkettä. Lähes kaikki luopumiseläkkeet maksetaan vähennettynä sen vuoksi, että eläkkeensaaja on yli 65-vuotias tai saa kansaneläkettä. Eläkkeensaajista 524 on alle 70-vuotiaita, 7 202 on 70—80-vuotiaita, 8 323 on 80—90-vuotiaita ja 945 yli 90-vuotiaita. Eläkkeen määrä oli syyskuussa vuonna 2010 keskimäärin 221 euroa kuukaudessa. Viimeisten luopumiseläkelain nojalla myönnettujen luopumiseläkkeiden alkamisesta on jo kulunut noin 17 vuotta. Koska keskimääräinen elinaika on pidentynyt, luopumiseläkkeitä on todennäköisesti vielä pitkään maksettavana. Kaikkien luopumiseläkettä saavien keski-ikä syyskuussa vuonna 2010 on ollut 80,5 vuotta.

Luopumiseläkelain 13 §:n 1 momentin mukaan eläke lakkautetaan, jos eläkkeensaaja ei noudata pellon myyntirajoitussitoumusta tai ryhtyy harjoittamaan maataloutta. Lain 13 §:n 2 momentin mukaan eläke voidaan kuitenkin lakkauttaa vain osaksi tai määräajaksi taikka päättää, että eläke maksetaan entisen suuruisena, jos sitoumuksen laimin-

lyöntiä on pidettävä vähäisenä taikka painavat kohtuusnäkökohdat sitä puoltavat. Lain 17 §:n 3 momentin mukaan luopumiseläkkeen saajalla on oikeus saada eläkelaitokselta sitova ennakkopäätös siitä, aiheuttaako hänen suunnittelemansa toimenpide eläkkeen lakkauttamisen tai alentamisen 13 §:n 1 ja 2 momentin mukaan.

Kun luopumiseläkkeensaaja haluaa vuokrata, myydä tai lahjoittaa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen ja pellon myyntirajoitussitoumuksen alaista peltoa viljelykäyttöön tai muuhun käyttöön tai kun eläkkeensaaja haluaa itse käyttää peltoa tiettyyn tarkoitukseen, asia on käsiteltävä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa, jonka on annettava eläkkeensaajalle asiasta valituskelpoinen päätös. Varsinkin luopumiseläkkeensaajien ikääntymisestä johtuvat järjestelyt ovat lisänneet luopumiseläkettä koskevan neuvonnan, ennakkopäätöshakemusten ja lopullisten päätösten määrää. Lisäksi sitoumuksenalaisen pellon sallittuun luovuttamiseen tai vuokraukseen luopumiseläkelain 13 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti liittyvän luovutussaaajan tai vuokramiehen viljelysitoumuksen noudattamista on valvottava ja vuokra-ajan päättymisen jälkeen on selvitetävä, mitä luopumiseläketilan pellolle vastaisuudessa tapahtuu.

Edellä mainitut hakemukset ja annettujen sitoumusten valvominen lisäävät olennaisesti Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen luopumisjärjestelmien hallinnointiin liittyvää työmäärää. Työstä aiheutuvat kustannukset ja siihen käytetyt henkilöresurssit Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa ja hallinnossa ovat merkittäviä ottaen huomioon selvitystyön lopputuloksen. Luovutus selvitysten käsittely ja niihin annetut päätökset työllistävät sekä eläkelaitosta että hallintoa, joka joutuu osallistumaan selvitysten hankintaan ja olosuhteiden tosiasiallisen laidan varmistamiseen. Vuonna 2009 tehtiin kaikkiaan 364 asiaa koskevaa päätöstä, jotka vaativat yhteensä noin 0,5 henkilötyövuotta Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa. Lisäksi näissä asioissa pyydettiin noin 10 prosentissa tapauksista lisäselvitystä lähinnä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta ja joissakin tapauksissa joko yksinomaan tai lisäksi työ- ja elinkeino-, liikenne - ja ympäristökeskukselta. Nykyisin

työ- ja elinkeinokeskuksen tehtävät kuuluvat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Näiden selvitysten voidaan arvioida vaatineen noin 0,2 henkilötyövuotta. Yksinomaan näiden selvitysten ja päätösten tekemiseen vaaditaan siten jatkuvasti vuosittain lähes yhden henkilötyövuoden panostus.

Käytännössä eläkkeen maksamisen jatkumista koskevissa tapauksissa suurimmassa osassa asian selvittämisen ja sen ratkaisemisen jälkeen eläkkeen maksu on jatkunut entisen suuruisena tai eläke on lakkautettu vain osittain. Tämä johtuu siitä, että kokonaistilanne huomioon ottaen sitoumuksen laiminlyöntiä on yleensä pidetty vähäisenä, tai siitä, että painavat kohtuuskohdat ovat puoltaneet eläkkeen maksamisen jatkamista.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Luopumiseläketilan peltoa koskevat myyntirajoitussitoumukset on annettu yli 17 vuotta sitten. Sitoumuksenalaiset viljelykelpoiset pellot alueilla, joilla on toimintaansa laajentavia maatalouden harjoittajia, ovat pääosin siirtyneet uudelleen viljelykäyttöön. Näiden peltojen osalta luopumiseläkelain tavoite maatalouden rakenteen parantamisesta edistämällä jatkamiskelpoisten maatiilojen muodostumista on toteutunut. Eläkkeensaajien hallinnassa vielä olevat myyntirajoitussitoumuksen alaiset luopumiseläketilan pellot ovat annetun maataloustuotannosta luopumissitoumuksen mukaisesti edelleen viljelemättä. Eläkkeen myöntämisen jälkeen hoitamatta jäänyt pelto varsinkin on usein muutunut siten, että se on rinnastettavissa joutomaahan tai luonnonniittyyn. Osa pelloista on lisäksi alkanut metsittyä luontaisesti. Näiden peltojen ottaminen viljelykäyttöön ei siten enää ole mahdollista ilman huomattavia pelton kunnostus- ja raivaustoimenpiteitä, joista yleensä aiheutuu merkittäviä kustannuksia. Tähän nähden voidaan katsoa, että lain tavoite peltomaan poistamisesta pysyvästi tuotannosta on myös eläkkeensaajien hallinnassa viljelemättä olevien peltojen osalta toteutunut.

Useiden luopumiseläketilojen omistussuhteissa on eläkkeen myöntämisen ja sitoumusten antamisen jälkeen tapahtunut muutoksia

toisen luopumiseläketta saavista luopujapuolisoista kuoltua, minkä seurauksena maatila on kuolinpesän omistuksessa. Kuolinpesän osakkaiden tehdessä yhdessä maatilaa koskevia oikeustoimia seurauksena saattaa olla, että luopumiseläke tulisi lakkauttaa kokonaan tai osittain sen vuoksi, että toimenpiteet ovat vastoin eläkkeen myöntämisen perusteena olevia luopumiseläkkeensaajien antamia sitoumuksia. Lisäksi on yleistä, että ikääntyneet luopumiseläkkeensaajat haluavat eläessään järjestellä luopumiseläketilan omistussuhteita tekemällä maatilaa koskevia oikeustoimia, jotka ovat annettujen sitoumusten velvoitteiden vastaisia. Osa edellä kuvatuissa tilanteissa toteutettavista toimenpiteistä on edelleen katsottava sitoumusvelvoitteiden laiminlyönniksi, vaikka sitoumusvelvoitteita on vuosien varrella lievennetty. Olosuhteiden muuttuminen ja niihin liittyvät ilmoitukset ja enakkopäätöshakemukset on kuitenkin selvitettävä ja sen jälkeen on ratkaistava aiheuttavatko ne muutoksia eläkkeen maksamiseen tai eläkkeen määrään.

Koska eläkkeensaajien hallinnassa oleva myyntirajoitussitoumuksen alainen pelto on suurimmaksi osaksi siirtynyt pysyvästi pois maataloustuotannosta ja viljelyyn soveltuva peltoala on siirtynyt muiden maatalousyrittäjien käyttöön, olisi tarkoituksenmukaista, että ne luopumiseläkkeen saajat, joilla vielä on luopumiseläkelaiassa tarkoitettun myyntirajoitussitoumuksen alaisia alueita omistuksessaan, voisivat luovuttaa tai vuokrata alueen ilman, että se vaikuttaisi eläkkeen maksamiseen. Lopputulos olisi eläkkeen maksamisen jatkumisen suhteen useimmiten käytännössä sama kuin nykyisen lainsäädännön soveltamisen seurauksena, mutta luopumiseläketilan omistus- ja hallintasuhteissa tapahtuvien muutosten taustoja ja seurauksia ei tarvitsisi erikseen selvittää.

Eläkkeensaajan antaman maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tulisi kuitenkin edelleen jäädä voimaan, koska eläketta myönnettäessä edellytettiin pysyvää luopumista maatalouden harjoittamisesta. Eläkkeensaaja ei siten edelleenkaan saisi harjoittaa maataloutta omaan tai yhteiseen lukuun luopumiseläkkeen maksamisen aikana.

Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä teknisiä täsmennyksiä.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Syyskuussa 2010 oli vielä yhteensä 16 994 luopumiseläkkeen saajaa, joista lähes kaikille luopumiseläke maksettiin vähennettynä. Vuonna 2010 heille arvioidaan maksettavan luopumiseläkkeitä yhteensä noin 45,9 miljoonaa euroa. Luopumiseläkkeitä maksetaan vielä useita vuosia, sillä eläkkeen maksaminen jatkuu eläkkeensaajan kuolemaan saakka, jos annettua maataloustuotannosta luopumista ja pellon myyntirajoitusta koskevaa sitoumusta noudatetaan.

Ehdotetulla lailla muutettaisiin luopumiseläkelain edellä mainittuihin sitoumuksiin liittyviä velvoitteita koskevia säännöksiä sallimalla eläkkeensaajalle sitoumuksenalaisen peltomaan luovutus tai vuokraus ilman, että näillä toimilla olisi vaikutusta eläkkeensaajan eläkkeen määrään tai sen maksamiseen.

Luopumiseläkelain mukaan pellon myyntirajoitussitoumuksen piirissä olevan pellon luovuttaminen on jo sitoumusvelvoitteiden lieventämistä koskeneiden aikaisempien lainmuutosten johdosta mahdollista monessa eri tilanteessa siten, että se ei vaikuta eläkkeen maksamisen jatkumiseen tai eläkkeen määrään. Ehdotetulla muutoksella, jolla sallittaisiin pellon luovuttaminen muissakin tilanteissa, ei ole kustannuksia lisääviä vaikutuksia, koska luovutusten perusteella ei myönnettäisi uusia etuuksia. Nämä tapaukset olisivat käytännössä luovutuksia, jotka voimassa olevan lain mukaan useimmiten eivät aiheuttaisi toimenpiteitä, vaan luopumiseläkkeen maksaminen jatkuisi ennallaan. Vain joissain yksittäisissä tapauksissa luovutukset johtaisivat eläkkeen lakkauttamiseen siten, että se lakkautettaisiin vain osittain.

Ehdotettu muutos sen sijaan vähentäisi hallinnollista työtä sekä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa että maataloushallinnossa. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ja maatalouden hallintoviranomaisten luopumiseläkeasioihin liittyvä valvonta-, selvittely- ja ratkaisutyö päättyisi lähes kokonaan ehdotetun muutoksen toteutuessa. Tästä voidaan arvioida aiheutuvan Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen, kuntien sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hallintokustannusten vä-

hentymistä. Hallinnollisten kustannusten säästöksi kaikkiaan arvioidaan noin 50 000 euroa vuodessa, mikä vastaa noin yhden henkilötyövuoden kustannuksia. Ehdotetulla muutoksella ei ole suoraan vaikutusta valtion luopumiseläkemenoihin, koska lakiehdotus ei aiheuta muutosta maksettavien eläkkeiden lukumäärään tai euromäärään. Sen sijaan kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten tehtäviä se jonkin verran vähentää, mutta mitattavia kustannussäästöjä kuntiin sillä ei ole. Myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa selvittelytyö vähäisiltä osin vähenee. Ehdotettua muutosta on pidettävä kuitenkin hallinnollisesti tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon edellä mainittuihin töihin käytettävät resurssit ja töiden aiheuttamat kustannukset suhteessa selvittelytyön lopputulokseen.

3.2 Muut vaikutukset

Ehdotetut muutokset mahdollistaisivat sen, että luopumiseläkkeensaajat voisivat halutesaan vuokrata tai luovuttaa luopumiseläketilan pellot. Lisäksi he voisivat itse käyttää sitoumuksenalaisista peltoa muuhun kuin maatalouden harjoittamiseen omaan tai yhteiseen lukuun ilman, että se vaikuttaisi eläkkeen maksamiseen.

Voimassa olevien säännösten perusteella eläkkeen lakkauttamista on aina harkittava tapauskohtaisesti luopumiseläkelain 13 §:n nojalla. Säännös kuitenkin mahdollistaa eläkkeen maksun jatkamisen kokonaan tai osittain, jos annettujen sitoumusten laiminlyönti on ollut vähäinen tai asiassa on ilmennyt painavia kohtuusnäkökohtia, jotka puoltavat eläkkeen maksamisen jatkamista.

Luopumiseläkkeen saajien keskimääräisen korkean iän 80,5 vuotta huomioon ottaen on kohtuullista, että pitkään sitoumuksiaan täyttäneet henkilöt voivat viimeisinä vuosinaan turvallisesti järjestää jäljellä olevan omaisuutensa tarkoituksenmukaisen hoidon ja käytön ilman, että pidätettyä peltoa koskevista luovutuksista tai vuokrauksista voisi olla seurauksena luopumiseläkkeen menettäminen.

Ehdotetut muutokset selkeyttäisivät ja nopeuttaisivat ratkaisukäytäntöä, kun harkintaa luovutusta tai vuokrausta koskevan sitoumusrikkomuksen seuraamuksista ei enää tarvitsi-

si tehdä. Samalla muutokset turvaisivat eläkkeensaajien yhdenvertaisen kohtelun.

Esityksellä ei arvioida olevan muita vaikutuksia.

4 Asian valmistelu

4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 30 päivänä kesäkuuta 2008 työryhmän selvittämään mahdollisuuksia jatkaa maa- ja porotalouden luopumistukijärjestelmää vuoden 2010 jälkeen sekä selvittämään luopumistukijärjestelmää edeltäneiden luopumisjärjestelmien sitomusehtojen tarkistamistarvetta. Työryhmään kuului paitsi maa- ja metsätalousministeriön edustajia myös edustaja sosiaali- ja terveysministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, Maaseutuvirastosta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:stä, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf:stä, Paliskuntain yhdistyksestä sekä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta.

Työryhmä käsitteli luopumiseläkkeen myöntämiseen liittyviä sitomusvelvoitteita ja valmisteli muistionsa MMM 2009:4 ehdotuksen tarvittavista muutoksista. Esitys on valmisteltu työryhmän muistion pohjalta

maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa.

4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Maaseutuvirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Kuntaliitolta, Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f:ltä.

Lausunnon ovat antaneet sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, Maaseutuvirasto, Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry sekä Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Lausunnoissa ehdotettua muutosta on pidetty perusteltuna.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esityksellä ei ole riippuvuuksia muihin esityksiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

8 §. Luopumiseläkelain 8 §:n 2 momentissa säädetään luopumiseläkkeen muuttumisesta vähennetyksi eläkkeeksi. Momentin 2 ja 3 kohdassa säädetään eläkkeen muuttumisesta vähennetyksi sillä perusteella, että eläkkeensaaja luovuttaa tai vuokraa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen vastaisesti peltoa lisäalueeksi tai käytettäväksi luonnonsuojelu- tai maisema-alueena. Näitä luovutuksia ei voimassa olevan lain mukaan pidetä sellaisena sitoumuksen laiminlyöntinä, jonka perusteella eläke voitaisiin lakkauttaa, mutta eläkkeen

määrä kuitenkin vähenee luovutuksen tai vuokrauksen seurauksena. Koska luopumiseläketilan pellon luovuttamista koskevat rajoitukset ehdotetaan poistettaviksi, myös 8 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdan säännös pellon luovuttamisen vaikutuksista eläkkeen määrään tulisi rajoittaa siten, että vuonna 2011 ja sen jälkeen tehty myyntirajoitussitoumuksen vastainen luovutus ei muuta eläkettä vähennetyksi ja että mainitusta ajankohdasta alkaen luovutuksensaajalta ei enää vaadita viljelysitoumusta. Pykälän 2 momentin 2 kohtaa olisi näin ollen muutettava siten, että sitä sovellettaisiin vain ennen lainmuutoksen voimaantuloa eli ennen vuotta 2011 toteutettui-

hin sitoumuksenalaisen pellon vuokrauksiin ja luovutuksiin. Pykälän 4 momentin säännös luovutuksensaajaan sovellettavista säännöksistä ja luopumiseläkkeen pääoma-arvon määrän laskemisesta tilanteissa, joissa se peritään luovutuksensaajalta, joka ei täytä sitoumuksensa velvoitteita, jäisi voimaan, koska se voi tulla sovellettavaksi niin kauan kuin 2 momentin 2 kohdan mukaisia luovutuksensaajien sitoumuksia on voimassa. Luovutuksensaajien tasapuolisen kohtelun vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista poistaa näiden sitoumusten velvoittavuutta.

12 a §. Luopumiseläkelain 12 a §:ssä säädetään mahdollisuudesta toteuttaa sukupolvenvaihdos luovuttamalla maataloustuotannosta luopumissitoumuksen ja pellon myyntirajoitussitoumuksen estämättä jatkamiskelpoinen maatila tietyt edellytykset täyttävälle luovutuksensaajalle, joka sitoutuu viljelemään maatilaa. Näissä tilanteissa sitoumuksenalaisen pellon luovuttaminen ei aiheuta eläkkeen lakkauttamista. Koska luopumiseläketilan pellon luovuttamista koskevat rajoitukset ehdotetaan poistettaviksi, myös 12 a §:n 1 momentin säännös tulisi muuttaa siten, että sitä sovellettaisiin vain ennen lainmuutoksen voimaantuloa eli ennen vuotta 2011 toteutettuihin sitoumuksenalaisen pellon luovutuksiin. Pykälän 2 momentin säännös luopumiseläkkeen pääoma-arvon määrän laskemisesta tilanteissa, joissa se peritään sitoumusveloitteensa täyttämättä jättävältä luovutuksensaajalta, jäisi voimaan, koska se voi tulla sovellettavaksi niin kauan kuin 1 momentin mukaisia luovutuksensaajien sitoumuksia on voimassa. Tarkoitus on, ettei ennen lain muutosta toteutettuihin luovutuksiin, niihin liittyviin sitoumuksiin ja sitoumusrikkomuksista aiheutuviin seuraamuksiin puututa.

13 §. Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan luopumiseläkelain 13 §:ää muutettavaksi siten, että myyntirajoitussitoumuksen alaisen pellon luovuttamista ja vuokraamista koskevat rajoitukset poistettaisiin, jolloin eläkkeen myöntämisen yhteydessä annettu sitoumus ei enää siltä osin olisi voimassa. Sitoumukseen sisältyvä maatalouden harjoittamista koskeva kielto jäisi kuitenkin edelleen voimaan.

Pykälän 1 momenttia lisäksi täsmennettäisiin vakiintunutta lain tulkintaa vastaavaksi

siten, että siinä todettaisiin maatalouden harjoittamisen sekä omaan että yhteiseen lukuun voivan johtaa eläkkeen lakkauttamiseen. Lisäksi momentissa ehdotetaan todettavaksi, että luopumiseläketilan myyntirajoitussitoumuksen alaisen pellon luovuttaminen tai vuokraaminen ei vaikuta eläkkeen maksamiseen. Samalla 13 §:n 1 momentin kohdat 1—7, joissa säädetään siitä, mitkä toimenpiteet pellon luovuttamiseen ja käyttöön liittyvät eivät ole eläkkeen myöntämisen perusteena olevien annettujen sitoumusten vastaisia voimassa olevan lain mukaan, poistettaisiin tarpeettomina. Tästä johtuen myös 4 momentti ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana.

Pykälän 2 momentin sanamuotoa muutettaisiin siten, että siitä kävisi selkeämmin ilmi, mitä eläkkeen maksamiseen vaikuttavalla sitoumuksen laiminlyönnillä tarkoitetaan. Momentin sisältöä ja sen soveltamista siltä osin kuin on kyse laiminlyönnistä, joka ei aiheuta eläkkeen lakkauttamista, ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa. Pykälän 3 momentti, jonka mukaan oikeus eläkkeen saamiseen lakkaa eläkkeensaajan kuolinpäivää seuraavan kuukauden alusta, jäisi ennalleen.

Koska luopumiseläketilan peltomaan luovuttamista ja vuokraamista koskevia rajoituksia ehdotetaan poistettaviksi, myös maatalan rakennusten käyttöön liittyviä rajoituksia ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti. Lisäksi ehdotetaan muutoksia säännöksiin, jotka liittyvät sellaiseen pellon vuokraamiseen ja luovuttamiseen, jota ei voimassa olevan lain mukaan katsota annettujen sitoumusten vastaiseksi.

17 §. Luopumiseläkelain 17 §:n 3 momentissa säädetään luopumiseläkkeen saajan oikeudesta saada eläkelaitokselta sitova ennakkopäätös siitä, aiheuttaako hänen suunnittelemansa oikeustoimi tai toimenpide muutoksia eläkkeeseen. Momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta eläkkeen alentamisesta, koska eläkkeen alentamisen perusteena olevat oikeustoimet eivät enää ehdotettavien luovutusrajoitusta koskevien muutosten jälkeen vaikuttaisi eläkkeen määrään.

Ehdotetut muutokset koskisivat luovutuksia ja toimenpiteitä, jotka toteutetaan lain voimaantulon jälkeen. Luovutuksen katsot-

taisiin tapahtuneen sinä ajankohtana, jolloin luovutuskirja on allekirjoitettu.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotettu muutos ei edellytä alemmanasteista norminantoa tai annettujen säädösten muuttamista.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Lakia sovellettaisiin luovutuksiin tai vuokrauksiin, jotka tapahtuvat lain voimaantulon jälkeen. Luovutuksen katsottaisiin tapahtuneen sinä ajankohtana, jona luovutuskirja tai vuokrasopimus on allekirjoitettu.

4 Suhde perustuslakiin ja säättämisyjärjestys

Voimassa olevaa maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annettua lakia (612/2006) säädettäessä eduskunnan perustuslakivaliokunta lausunnossaan (PeVL 30/2005 vp.) totesi, ettei kyseinen tuki ole valtiosääntöoikeudellisesti eläke, vaikka se liittyy monilta osin eläkejärjestelmään. Samoin perustein voidaan todeta, ettei myöskään luopumiseläke ole valtiosääntöoikeudellisesti eläke, vaan osa maatalouden tukijärjestelmiä, vaikka sitä hoidetaan, kuten työeläkkeitä.

Kun aikaisemmin myönnettyjä ja maksussa olevia luopumiseläkkeitä koskeviin säännöksiin ehdotetaan muutoksia, kyseessä ei siten ole varsinaisesti puuttuminen eläke-ehtoihin, vaan myönnetyn maatalouden rakennetuen ehtoihin.

Vaikka luopumiseläke ei perustukaan yksinomaan viljelijän ja eläkelaitoksen väliseen suhteeseen, koska luopumiseläkkeen kustannukset maksetaan valtion varoista, jälkikäteisessä puuttumisessa luopumiseläkkeen ehtoihin on kuitenkin osaksi kysymys myös perustuslain 15 §:n mukaisesta omaisuuden suo-
jasta.

Lailla on tarkoitus muuttaa niiden sitoumusten velvoitteita, joiden perusteella viljelijöille on myönnetty luopumiseläkettä ja joita heidän on edelleen noudatettava eläkkeen jatkumiseksi. Koska ehdotetuissa muutoksissa kaikilta osin kuitenkin on kysymys sitoumusvelvoitteiden lieventämisestä nykytilanteeseen verrattuna, ehdotetussa muutoksessa ei ole kysymys puuttumisesta omaisuuden suojaan.

Sitoumusehtojen muuttamista jälkikäteen voidaan tarkastella myös perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuutta koskevien säännösten valossa. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkupe-
rän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Vaikka ehdotetussa 13 §:n 1 momentin mukaisessa lievennyksessä ei suoraan viitatakaan luopumiseläkkeen saajien ikäänymiseen, kaikkein vanhimpien eläkkeensaajien korkea ikä on kuitenkin osaksi ehdotetun lainmuutoksen taustalla. Tästä toisaalta seuraa, että henkilöt, jotka ovat saaneet luopumiseläkkeen tukijärjestelmän alkuvuosina, ovat joutuneet täyttämään sitoumustaan huomattavasti pitempään kuin henkilöt, joille luopumiseläke on myönnetty vasta aivan tukijärjestelmän loppuvuosina 1990-luvun alkupuolella.

Edellä mainitussa perustuslakivaliokunnan lausunnossa on myös katsottu, että tuen myöntämisessä ikä voi olla peruste erilaiselle kohtelulle, jos lain tavoite on sellainen, että erilainen kohtelu on hyväksyttävä. Vaikka esityksessä ei olekaan kysymys uuden tuen myöntämisperusteista, vaan jo myönnetyn, maksussa olevan tuen lakkautusperusteiden väljentämisestä, voidaan kuitenkin katsoa, että tässä tapauksessa ei ole esitettä muuttaa lakia ehdotetulla tavalla. Käytännössä tällöin aikaisemmin luopumiseläkettä saaneet ja tällä hetkellä iäkkäämmät henkilöt tulisivat noudattaneeksi tiukempia sitoumusehtoja pitempään kuin ne, joille luopumiseläke on myönnetty vasta viimeisinä myöntövuosina, mutta helpotus koskisi kaikkia, joille parhailaan maksetaan luopumistukea.

Edellä mainituilla perusteilla hallitus katsoo, että ehdotettu laki voidaan kaikilta osin säätää tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

luopumiseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 8 §:n 2 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 366/1997, ja
muutetaan 8 §:n 2 momentin 2 kohta, 12 a §:n 1 momentti, 13 §, sekä 17 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 8 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 1285/2006, 12 a §:n 1 momentti laissa 1304/1990, 13 § laeissa 1087/1985, 1007/2005 ja 992/2007 sekä 17 §:n 3 momentti laissa 1087/1985, seuraavasti:

8 §

Täysi luopumiseläke muutetaan vähennyksi eläkkeeksi:

2) jollei 12 a §:stä muuta aiheudu, jos täyden luopumiseläkkeen saaja antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen vastaisesti ennen vuotta 2011 luovuttaa tai vuokraa vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella sitoumuksen alaista peltomaata lisäalueeksi henkilölle, joka luovutusajan kohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 10 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen, ja joka sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan;

12 a §

Jos jatkamiskelpoinen maatila, jota koskee maataloustuotannosta luopumissitoumus, luovutetaan kokonaisuudessaan kuuden vuoden kuluttua eläkkeen alkamisesta, kuitenkin ennen vuotta 2011, henkilölle, joka täyttää maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain 10 §:ssä tarkoitetut jatkajaa koskevat edellytykset ja joka antaa saman lain 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua sitoumusta vastaavan sitoumuksen luovutettavaa maatilaa koskevana, voidaan luopumiseläkkeen maksamista jatkaa. Sitoumuksen antajaan nähden on soveltuvin osin noudatettava, mitä maatalousyrittäjien sukupol-

venvaihdoseläkelain 31, 32 ja 34 §:ssä säädetään jatkajasta.

13 §

Jos luopuja ryhtyy harjoittamaan maataloustuotantoa omaan tai yhteiseen lukuun 6 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen vastaisesti suuremmassa laajuudessa kuin 6 a §:n 1 momentissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetään, lakkautetaan luopumiseläke siitä lukien, kun lakkauttamisen aiheuttavaan toimintaan ryhdyttiin. Luopumiseläkettä ei lakkauteta, jos luopuja luovuttaa tai vuokraa alueen, josta hän on antanut 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua myyntirajoitussitoumuksen, tai jos hän käyttää mainittua aluetta muuhun tarkoitukseen kuin maatalouden harjoittamiseen omaan tai yhteiseen lukuun.

Jos luopuja ryhtyy harjoittamaan maataloustuotantoa siten, että maataloustuotannosta luopumissitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä taikka painavat kohtuusnäkökohdat sitä muutoin puoltavat, voidaan eläke lakkauttaa osaksi tai määräajaksi taikka päätää, että eläke maksetaan entisen suuruusena.

Oikeus luopumiseläkkeen saamiseen lakkaa eläkkeensaajan kuolinpäivää seuraavan kuukauden alusta.

17 §

Luopumiseläkkeen saajalla on oikeus saada eläkelaitokselta sitova ennakkopäätös siitä, aiheuttaako hänen tai luopumisen kohteena

olevan tilan omistajan suunnittelema toimenpide eläkkeen lakkauttamisen 13 §:n mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan 13 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luovutukseen tai vuokraukseen,

joka tapahtuu lain voimaantulon jälkeen. Luovutuksen tai vuokrauksen katsotaan tapahtuneen sinä ajankohtana, jolloin luovutuskirja tai vuokrasopimus on allekirjoitettu. Luovutuksiin, jotka ovat tapahtuneet ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

Laki**luopumiseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 8 §:n 2 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 366/1997, ja

muutetaan 8 §:n 2 momentin 2 kohta, 12 a §:n 1 momentti, 13 §, sekä 17 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 8 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 1285/2006, 12 a §:n 1 momentti laissa 1304/1990, 13 § laeissa 1087/1985, 1007/2005 ja 992/2007 sekä 17 §:n 3 momentti laissa 1087/1985, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Lakiehdotus*

8 §

8 §

Täysi luopumiseläke muutetaan vähennyksi eläkkeeksi:

Täysi luopumiseläke muutetaan vähennyksi eläkkeeksi:

2) jollei 12 a §:stä muuta aiheudu, jos täyden luopumiseläkkeen saaja antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen vastaisesti luovuttaa tai vuokraa vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella sitoumuksen alaista peltomaata lisäalueeksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 10 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen, ja joka sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan; (22.12.2006/1285);

2) jollei 12 a §:stä muuta aiheudu, jos täyden luopumiseläkkeen saaja antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen vastaisesti *ennen vuotta 2011* luovuttaa tai vuokraa vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella sitoumuksen alaista peltomaata lisäalueeksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 10 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen, ja joka sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan;

3) *jos täyden luopumiseläkkeen saaja antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen vastaisesti luovuttaa sitoumuksen alaista peltomaata käytettäväksi luonnonsuojelulaisessa (1096/1996) tarkoitetuksi luonnonsuojelutai maisema-alueeksi;*

(kumotaan)

12 a §

Jos jatkamiskelpoinen maatila, jota koskee maataloustuotannosta luopumissitoumus, luovutetaan kokonaisuudessaan kuuden vuoden kuluttua eläkkeen alkamisesta henkilölle, joka täyttää maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain 10 §:ssä tarkoitetut jatkajaa koskevat edellytykset ja joka antaa saman lain 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua sitoumusta vastaavan sitoumuksen luovutettavaa maatilaa koskevana, voidaan luopumiseläkkeen maksamista jatkaa. Sitoumuksen antajaan nähden on soveltuvin osin noudatettava, mitä maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain 31, 32 ja 34 §:ssä säädetään jatkajasta.

12 a §

Jos jatkamiskelpoinen maatila, jota koskee maataloustuotannosta luopumissitoumus, luovutetaan kokonaisuudessaan kuuden vuoden kuluttua eläkkeen alkamisesta, kuitenkin *ennen vuotta 2011*, henkilölle, joka täyttää maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain 10 §:ssä tarkoitetut jatkajaa koskevat edellytykset ja joka antaa saman lain 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua sitoumusta vastaavan sitoumuksen luovutettavaa maatilaa koskevana, voidaan luopumiseläkkeen maksamista jatkaa. Sitoumuksen antajaan nähden on soveltuvin osin noudatettava, mitä maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkelain 31, 32 ja 34 §:ssä säädetään jatkajasta.

13 §

Jos luopuja ryhtyy harjoittamaan maataloustuotantoa suuremmissa laajuudessa kuin 6 a §:n 1 momentissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetään tai jos 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuja sitoumuksia ei ole noudatettu, lakkautetaan luopumiseläke siitä lukien, kun lakkauttamisen aiheuttavaan toimintaan ryhdyttiin tai laiminlyönti tapahtui. Tällöin ei sitoumuksen laiminlyöntinä kuitenkaan pidetä:

1) metsä- ja joutomaata koskevan myyntirajoitussitoumuksen alaisen maan luovuttamista;

2) metsityssitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen alaisen metsitetyn maan luovuttamista;

3) maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen alaisen maan luovuttamista tai vuokraamista vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella 8 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettulle henkilölle taikka luovuttamista käytettäväksi luonnonsuojelulaissa tarkoitetuksi luonnonsuojelu- tai maisema-alueeksi;

4) maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen alaisen viljelykunnossa olevan peltoalueen omistusoikeuden luovuttamista, jos eläkkeensaaja pidättää itsellään luovuttamaansa peltoalueeseen elinikäisen hallintaoikeuden ja noudattaa antamaansa 6 §:n 2 mo-

13 §

Jos luopuja ryhtyy harjoittamaan maataloustuotantoa *omaan tai yhteiseen lukuun 6 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen vastaisesti suuremmissa laajuudessa kuin 6 a §:n 1 momentissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädetään*, lakkautetaan luopumiseläke siitä lukien, kun lakkauttamisen aiheuttavaan toimintaan ryhdyttiin. *Luopumiseläkettä ei lakkauteta, jos luopuja luovuttaa tai vuokraa alueen, josta hän on antanut 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua myyntirajoitussitoumuksen, tai jos hän käyttää mainittua aluetta muuhun tarkoitukseen kuin maatalouden harjoittamiseen omaan tai yhteiseen lukuun.*

mentin 3 kohdassa tarkoitettua sitoumusta;

5) pellon vuokraamista lisäalueeksi 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tai 8 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tavoin tämän momentin 4 kohdassa tarkoitettuna hallinta-aikana;

6) suostumista sellaiseen perintökaaren (40/1965) 3 luvussa tarkoitettuun ositukseen ja perinnönjakoon, jossa jaetaan jakamattomaan kuolinpesään osaksi tai kokonaan kuuluva luopumisen kohteena oleva maatila, jos luopumiseläketä vielä saavan osakkaan 6 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua sitoumuksen antamisesta on kulunut vähintään 15 vuotta;

7) maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen alaisen maan luovuttamista, jos maa on ollut yhtäjaksoisesti viljelemättä vähintään 15 vuotta sitoumuksen antamisesta lukien ja maa on luontaisesti poistunut pysyvästi maataloustuotannosta siten, ettei sitä ole enää pidettävä peltomaana.

Mikäli luopujan maatalouden harjoittamista tai sitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä taikka painavat kohtuusnäkökohdat sitä muutoin puoltavat, voidaan eläke lakkauttaa osaksi tai määrääjäksi taikka päättää, että eläke maksetaan entisen suuruisena.

Oikeus luopumiseläkkeen saamiseen lakkaa eläkkeensaajan kuolinpäivää seuraavan kuukauden alusta.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) tarkoitettua rekisteriviranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömät 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua edellytyksen arvioimiseksi.

17 §

Luopumiseläkkeen saajalla on oikeus saada eläkelaitokselta sitova ennakkopäätös siitä, aiheuttaako hänen tai luopumisen kohteena olevan tilan omistajan suunnittelema toimenpide eläkkeen lakkauttamisen tai alentamisen 13 §:n 1 ja 2 momentin mukaan.

Jos luopuja ryhtyy harjoittamaan maataloustuotantoa siten, että myyntirajoitussitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä taikka painavat kohtuusnäkökohdat sitä muutoin puoltavat, voidaan eläke lakkauttaa osaksi tai määrääjäksi taikka päättää, että eläke maksetaan entisen suuruisena.

Oikeus luopumiseläkkeen saamiseen lakkaa eläkkeensaajan kuolinpäivää seuraavan kuukauden alusta.

17 §

Luopumiseläkkeen saajalla on oikeus saada eläkelaitokselta sitova ennakkopäätös siitä, aiheuttaako hänen tai luopumisen kohteena olevan tilan omistajan suunnittelema toimenpide eläkkeen lakkauttamisen 13 §:n mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-

ta 20 .

Tätä lakia sovelletaan 13 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luovutukseen tai vuokraukseen, joka tapahtuu lain voimaantulon jälkeen. Luovutuksen tai vuokrauksen katsotaan tapahtuneen sinä ajankohtana, jolloin luovutuskirja tai vuokrasopimus on allekirjoitettu. Luovutuksiin, jotka ovat tapahtuneet ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.